C/2025/2773

20.5.2025.

MIŠLJENJE KOMISIJE

od 4. travnja 2025.

o Statutu, Poslovniku, uključujući Poslovnik za savjetovanje s dionicima, i popisu članova Europske mreže operatora mreža za vodik

(Vjerodostojan je samo tekst na engleskom jeziku)

(C/2025/2773)

I. OPĆENITO

Člankom 57. stavkom 10. Uredbe (EU) br. 2024/1789 Europskog parlamenta i Vijeća ([1]) predviđa se da Europska komisija treba Europskoj mreži operatora mreža za vodik dati mišljenje o nacrtu njezina statuta, poslovnika i popisa članova.

Europska mreža operatora mreža za vodik (dalje u tekstu: ENNOH) podnijela je 30. kolovoza 2024. svoj Statut, Poslovnik, uključujući Poslovnik za savjetovanje s dionicima, i popis članova Europskoj komisiji i Agenciji za suradnju energetskih regulatora (dalje u tekstu: ACER).

ACER je 18. prosinca 2024. donio mišljenje o Statutu, Poslovniku, uključujući Poslovnik za savjetovanje s dionicima, i popisu članova, uzimajući u obzir ishod javnog savjetovanja, te je 19. prosinca to mišljenje podnio Komisiji (dalje u tekstu: Mišljenje ACER-a ([2])).

Uzimajući u obzir Mišljenje ACER-a od 18. prosinca 2024., Komisija ovime daje sljedeće mišljenje o popisu članova, statutu i poslovniku ENNOH-a.

II. PROCJENA

II.1. Svrha i aktivnosti – Članak 4. Statuta

II. 1.1. *Sadržaj*

U članku 57. Uredbe (EU) 2024/1789 utvrđuju se ciljevi ENNOH-a, uključujući klimatske ciljeve (članak 57. stavak 6.). Istodobno se u članku 4. stavku 1. Statuta utvrđuje svrha ENNOH-a i preuzima tekst članka 57. stavka 1. Uredbe (EU) 2024/1789, ali ispušta obveza pružanja potpore klimatskim ciljevima.

II. 1.2. *Mišljenje ACER-a*

ACER napominje da ispuštanje klimatskih ciljeva iz Statuta nije u skladu s Uredbom (EU) 2024/1789 te se time može nenamjerno suziti opseg djelatnosti ENNOH-a. U okviru javnog savjetovanja koje je proveo ACER dionici su istaknuli i da je svrhu i aktivnosti ENNOH-a potrebno uskladiti s ciljevima EU-a kad je riječ o dekarbonizaciji i održivosti, među ostalim naglašavanjem da prednost imaju vodik iz obnovljivih izvora i njegova upotreba u sektorima koje je teško dekarbonizirati. ACER stoga preporučuje da se ti ciljevi izričito dodaju u svrhu ENNOH-a navedenu u članku 4. stavku 1. Statuta.

II.1.3. *Mišljenje Komisije*

U članku 3. Uredbe (EU) 2024/1789 utvrđuju se jasna načela o organizaciji tržišta vodika, uključujući klimatske ciljeve (npr., u okviru funkcioniranja tržišta i planiranja mreže daje se prednost upotrebi vodika u sektorima koje je teško dekarbonizirati te se olakšava postizanje klimatskih i energetskih ciljeva Unije).

Zaključno, Komisija smatra da bi članak 4. Statuta trebalo izmijeniti kako bi se u njega uključili klimatski ciljevi.

([1]) Uredba (EU) 2024/1789 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. lipnja 2024. o unutarnjem tržištu plina iz obnovljivih izvora, prirodnog plina i vodika, o izmjeni uredbi (EU) br. 1227/2011, (EU) 2017/1938, (EU) 2019/942 i (EU) 2022/869 i Odluke (EU) 2017/684 te o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 715/2009 (SL L, 2024/1789, 15.7.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1789/oj).

([2]) Mišljenje br. 10/2024 Agencije Europske unije za suradnju energetskih regulatora od 19. prosinca 2024., Mišljenje ACER-a 10-2024 o zakonom propisanim dokumentima ENNOH-a.

II.2. **Članovi udruženja – Članci 6. i 7. Statuta i članak 2. Poslovnika**

II. 2.1. *Sadržaj*

U članku 57. Uredbe (EU) 2024/1789 utvrđuje se da se ENNOH sastoji od operatora transportnih mreža za vodik (dalje u tekstu: OTMV) certificiranih na temelju članka 71. Direktive (EU) 2024/1788 Europskog parlamenta i Vijeća ([3]). Tim se zakonodavstvom uvode i prijelazne odredbe uzimajući u obzir to da je tržište vodika još u početnoj fazi razvoja. Konkretnije, njime se prijelazno razdoblje uspostavlja tako što se u članku 57. stavku 3. navodi da OTMV-ovi ispunjavaju uvjete da postanu članovi ENNOH-a od početka postupka certificiranja koji provodi regulatorno tijelo. Oni mogu postati članovi pod uvjetom da:

ostvare naknadni pozitivan ishod certificiranja u skladu s člankom 14. Uredbe (EU) 2024/1789 i člankom 71. Direktive (EU) 2024/1788 provedenog u roku od 24 mjeseca od postajanja članom ENNOH-a; i

barem razviju projekte infrastrukture za vodik s konačnom odlukom o ulaganju u roku od četiri godine od postajanja članom ENNOH-a.

Međutim, stvaranjem dodatne kategorije „članova osnivača” i navođenjem da su „udruženje osnovali članovi osnivači”, u članku 7. nacrta Statuta kriteriji prihvatljivosti proširuju se izvan onog što je utvrđeno u zakonodavstvu. Nadalje, za članove osnivače navodi se u članku 2. stavku 3. nacrta Poslovnika da se postupak certificiranja smatra započetim nakon što član osnivač podnese primjerak zahtjeva kojim zahtijeva da regulatorno tijelo pokrene postupak certificiranja.

Države članice trebaju Direktivu (EU) 2024/1788, uključujući članak 71. o certificiranju, prenijeti u svoja nacionalna zakonodavstva unutar dvogodišnjeg razdoblja prenošenja, koje završava 5. kolovoza 2026. To obuhvaća i uspostavu nacionalnog zakonodavstva kojim se regulatornim tijelima dodjeljuju potrebne ovlasti za provođenje postupka certificiranja.

II. 2.2. *Mišljenje ACER-a*

ACER ističe tri glavna pitanja kad je riječ o članstvu u ENNOH-u.

Kao prvo, ACER napominje da se člankom 57. stavkom 3. Uredbe (EU) 2024/1789 jasno propisuje da se ENNOH sastoji od OTMV-ova certificiranih na temelju članka 71. Direktive (EU) 2024/1788. Taj se zahtjev za certificiranje podrazumijeva u nacrtima statutarnih dokumenata. Međutim, kako bi se izbjegla svaka dvosmislenost, ACER preporučuje jasnije izražavanje tako što u članku 6. stavku 1. Statuta izričito navodi da članovi ENNOH-a moraju biti certificirani na temelju članka 71. Direktive (EU) 2024/1788. ACER preporučuje i da se u statutarnim dokumentima pojasni da, odstupajući od članka 57. stavka 3. Uredbe (EU) 2024/1789, OTMV na kojeg se primjenjuje odstupanje od članka 68. Direktive (EU) 2024/1788 kad je riječ o zahtjevu za razdvajanje također ispunjava uvjete za članstvo u ENNOH-u, podložno uvjetima utvrđenima u članku 57. stavku 4. Uredbe.

Kao drugo, ACER napominje da bi primanje članova osnivača u ENNOH kao članova bez formalnog pokretanja postupka certificiranja kako je utvrđen u članku 57. Uredbe (EU) 2024/1789, a na temelju zahtjeva poduzeća za certificiranje upućenog nacionalnom regulatornom tijelu u skladu s nacionalnim pravom, ugrozilo pravnu osnovu za osnivanje ENNOH-a i dovelo u pitanje legitimnost njegovih rezultata. To bi moglo stvoriti poteškoće kad je riječ o vjerodostojnosti i prihvaćenosti rada ENNOH-a jer bi dionici mogli dovesti u pitanje je li osnivanje udruženja uopće bilo zakonito.

ACER nadalje navodi da postupak koji se predlaže u Statutu i Poslovniku uvelike ovisi o tome kako regulatorno tijelo odgovori na zahtjev za pokretanje postupka certificiranja. Budući da regulatorno tijelo možda još neće biti pravno nadležno za obradu takvih zahtjeva prije nego što se Direktiva prenese u nacionalno pravo, ti će se zahtjevi vjerojatno smatrati nedopuštenima.

ACER upućuje i na opasnost da bi članovi osnivači mogli izgubiti svoje članstvo ako u roku od dvije godine nakon pristupanja ENNOH-u kao članovi još nisu certificirani. Prema mišljenju ACER-a, ta opasnost nije velika jer države članice trebaju prenijeti Direktivu do 5. kolovoza 2026. Tim bi se pristupom zabrinutosti u vezi s početkom učinkovitog i nesmetanog funkcioniranja ENNOH-a također samo odgodile do kolovoza 2026.

([3]) Direktiva (EU) 2024/1788 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. lipnja 2024. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište plina iz obnovljivih izvora, prirodnog plina i vodika, izmjeni Direktive (EU) 2023/1791 i stavljanju izvan snage Direktive 2009/73/EZ (SL L, 2024/1788, 15.7.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1788/oj).

ACER stoga predstavlja alternativan i pragmatičan pristup koji uključuje djelomično, ali brzo prenošenje Direktive u državama članicama i koji je usmjeren na ona nacionalna pravila o certificiranju OTMV-ova koja nedostaju. Međutim, iako bi se time otklonile prethodno navedene pravne zabrinutosti, ACER razumije da inicijativa za takvo rješenje nije na ENNOH-u i njegovim članovima.

ACER priznaje da vremenska neusklađenost između zahtjeva za osnivanje ENNOH-a i prenošenja Direktive (EU) 2024/1788 na nacionalnoj razini stvara velike poteškoće za djelotvorno funkcioniranje ENNOH-a u tom početnom razdoblju. Prema mišljenju ACER-a, u nacrtima statutarnih dokumenata taj se problem nastoji ispraviti prijedlogom praktičnog rješenja za potporu pravodobnom osnivanju ENNOH-a, a da ono ne bude ograničeno dvogodišnjem razdobljem koje je državama članicama propisano za prenošenje odredbi Direktive o certificiranju u njihova nacionalna prava.

Kao treće, ACER utvrđuje i da postoji opasnost da se prenošenje Direktive možda neće odvijati jednakom brzinom u svim državama članicama, što može dovesti do nejednake regionalne zastupljenosti operatora u ENNOH-u u početnoj fazi, čime bi se mogla ugroziti reprezentativnost metoda rada ENNOH-a, koju je predvidio zakonodavac EU-a ([4]).

ACER stoga preporučuje da, ako do toga dođe, članovi ENNOH-a tu opasnost smanje što boljim povezivanjem s potencijalnim članovima koji još ne mogu pristupiti, ali se očekuje da će to učiniti u budućnosti. To bi se, prema mišljenju ACER-a, najbolje postiglo proaktivnim uključivanjem potencijalnih članova u pripremu početnih rezultata ENNOH-a i uzimanjem u obzir svih relevantnih interesa povezanih s vodikom. ACER dodaje da bi se takva suradnja odvijala izvan okvira odredbi statutarnih dokumenata.

II.2.3. *Mišljenje Komisije*

Komisija ima nekoliko napomena u vezi s člancima 6. i 7. nacrta Statuta i člankom 2. nacrta Poslovnika.

Kao prvo, člankom 57. stavkom 3. Uredbe (EU) 2024/1789 jasno se propisuje da se ENNOH sastoji od OTMV-ova certificiranih na temelju članka 71. Direktive (EU) 2024/1788. Komisija se slaže s ACER-om da u statutarnim dokumentima nedostaje jasno upućivanje na certificiranje OTMV-ova.

Komisija za rješavanje tog pitanja predlaže:

— da se u članku 6. stavku 1. Statuta jasno i izričito navede da članovi ENNOH-a moraju biti certificirani na temelju članka 71. Direktive (EU) 2024/1788, i

— da se u statutarnim dokumentima pojasni da, odstupajući od članka 57. stavka 3. Uredbe (EU) 2024/1789, OTMV na kojeg se primjenjuje odstupanje od članka 68. Direktive (EU) 2024/1788 u pogledu zahtjeva za razdvajanje također ispunjava uvjete za članstvo u ENNOH-u, podložno uvjetima utvrđenima u članku 57. stavku 4. Uredbe.

Kao drugo, Komisija priznaje da vremenska neusklađenost između zahtjeva za osnivanje ENNOH-a i prenošenja Direktive (EU) 2024/1788 na nacionalnoj razini stvara poteškoće za djelotvorno funkcioniranje ENNOH-a u početnoj fazi. Prenošenje je preduvjet za to da regulatorna tijela u državama članicama pokrenu i nastave certificiranje OTMV-ova.

Komisija nadalje smatra da se pravila iz članaka 6. i 7. nacrta Statuta i članka 2. nacrta Poslovnika razlikuju od onih utvrđenih u članku 57. Uredbe (EU) 2024/1789, kojima se jasno opisuju zahtjevi koje operatori mreže za vodik moraju ispunjavati kako bi mogli postati članovi ENNOH-a. Nacrtima statutarnih dokumenata nastoji se omogućiti članovima osnivačima, odnosno poduzećima koja trenutačno djeluju kao operatori transportnih sustava za plin u državama članicama, da postanu članovi ENNOH-a iako ne ispunjavaju zahtjeve iz članka 57. Uredbe (EU) 2024/1789.

Komisija se slaže s ACER-om da bi djelomično i brzo prenošenje Direktive koje je usmjereno na odredbe o razdvajanju i certificiranje OTMV-ova predstavljalo alternativno rješenje. Međutim, Komisija napominje da inicijativa za takvo rješenje nije na poduzećima koja osnivaju ENNOH, nego na državama članicama.

S obzirom na prethodno navedeno, Komisija smatra da nacrt Statuta, nacrt Poslovnika i nacrt popisa članova treba izmijeniti kako bi se osiguralo da svi članovi ENNOH-a ispunjavaju kriterije prihvatljivosti, odnosno da su certificirani ili da su započeli postupak certificiranja, kako je utvrđeno u članku 57. Uredbe (EU) 2024/1789.

([4]) Vidjeti uvodnu izjavu 78. Uredbe (EU) 2024/1789.

Kao treće, Komisija se slaže s ACER-om da se prenošenje Direktive možda neće odvijati jednakom brzinom u svim državama članicama, što može dovesti do nejednake regionalne zastupljenosti operatora u ENNOH-u u početnoj fazi, čime bi se mogla ugroziti reprezentativnost metoda rada ENNOH-a, kako je utvrđena u uvodnoj izjavi 78. Uredbe (EU) 2024/1789.

Komisija preporučuje ENNOH-u da se što bolje poveže s onim OTMV-ovima koji su potencijalni članovi i za koje se očekuje da će u bliskoj budućnosti pristupiti ENNOH-u. Budući da bi se takva suradnja odvijala izvan okvira odredbi statutarnih dokumenata, nije potrebno izmijeniti nacrt Statuta ni nacrt Poslovnika. Istodobno bi ENNOH trebao djelovati neovisno i osigurati potrebnu transparentnost kako bi se omogućio isplativ razvoj i rad buduće mreže plinovoda za vodik u EU-u.

Komisija napominje da države članice u skladu s člankom 57. stavkom 5. Uredbe (EU) 2024/1789 mogu imenovati subjekt kao pridruženog partnera u okviru ENNOH-a. Time se olakšava formalno uključivanje potencijalnih članova u razvoj početnih rezultata ENNOH-a jer im se dodjeljuje dobro utvrđena i strukturirana uloga do završetka njihova certificiranja kao OTMV-ova.

II.3. **Dodavanje novih članova i prijenos članstva – Članci 7. i 8. Statuta**

II. 3.1. *Sadržaj*

U članku 7. nacrta Statuta navodi se da Opća skupština ENNOH-a odlučuje o primanju novih članova. Nadalje, Opća skupština ima diskrecijsku ovlast odbiti zahtjev za članstvo ako je ta odluka opravdana, ali se ne navode kriteriji za odbijanje zahtjeva.

Slično tome, člankom 8. nacrta Statuta propisuje se da Opća skupština odlučuje o zahtjevu za prijenos članstva na subjekt koji ispunjava kriterije za članstvo u ENNOH-u. Opća skupština trebala bi takvu odluku donijeti na temelju preporuke Upravnog vijeća ENNOH-a. Međutim, u Statutu se ne utvrđuju kriteriji koji bi služili kao osnova za takvu odluku.

II. 3.2. *Mišljenje ACER-a*

ACER izražava zabrinutost zbog diskrecijske ovlasti koja je Općoj skupštini ENNOH-a dodijeljena za primanje novih članova ili odlučivanje o prijenosu članstva, osobito zbog mogućnosti da odbije OTMV iz EU-a iz razloga koji se ne odnose na neispunjavanje kriterija prihvatljivosti za članstvo navedenih u članku 57. Uredbe (EU) 2024/1789.

ACER smatra da to može biti protivno članku 57. stavku 1. Uredbe, kojim se svim OTMV-ovima nalaže da preko ENNOH-a surađuju na razini Unije i kojim se nove članove stavlja u nepovoljniji položaj u odnosu na članove osnivače.

ACER stoga preporučuje da se odlučivanje Opće skupštine o primanju novih članova i prijenosima članstva ograniči na provjeru da su kandidati za članstvo OTMV-ovi iz EU-a u smislu Direktive i da su započeli postupak certificiranja u jednoj od država članica. Ako su ti uvjeti ispunjeni, Opća skupština trebala bi primiti nove članove ili omogućiti prijenos bez daljnje primjene diskrecijske ovlasti.

II.3.3. *Mišljenje Komisije*

Komisija se slaže s ACER-om da bi dodjeljivanje diskrecijske ovlasti Općoj skupštini ENNOH-a za odlučivanje o zahtjevima za članstvo i prijenosima moglo ometati OTMV-ove iz EU-a pri ispunjavanju njihove obveze na temelju članka 57. stavka 1. Uredbe (EU) 2024/1789 da preko ENNOH-a surađuju na razini Unije.

Komisija stoga preporučuje da se članci 7. i 8. nacrta Statuta izmijene kako bi se uloga Opće skupštine ENNOH-a u vezi s primanjem novih članova i prijenosom članstva ograničila na provjeru jesu li ispunjeni kriteriji za članstvo iz članka 57. Uredbe (EU) 2024/1789.

II.4. **Promatrači – Članak 14. Statuta**

II. 4.1. *Sadržaj*

U članku 14. nacrta Statuta navodi se da ENNOH može imati promatrače. Status promatrača može se odobriti OTMV-u iz EU-a kojem je njegova država članica odobrila odstupanje od određenih zahtjeva Direktive (EU) 2024/1788, kao i subjektima koji djeluju kao OTMV-ovi u zemljama koje nisu države članice EU-a i koje su stranke Ugovora o osnivanju Energetske zajednice ili Konvencije o osnivanju Europskog udruženja slobodne trgovine (EFTA).

Promatrači mogu sudjelovati u aktivnostima ENNOH-a uz određena ograničenja. U skladu s člankom 14. stavkom 3. nacrta Statuta oni mogu prisustvovati sastancima Opće skupštine, ali nemaju pravo glasa, a mogu sudjelovati i u radnim skupinama ENNOH-a u mjeri u kojoj to odobri Upravno vijeće.

II. 4.2. *Mišljenje ACER-a*

ACER uviđa vrijednost dodjeljivanja statusa promatrača subjektima iz zemalja koje su sklopile sporazume o suradnji s EU-om, osobito onih koje su već prenijele ili su u postupku prenošenja trećeg energetskog paketa jer će te zemlje u budućnosti vjerojatno prenijeti i novi pravni okvir EU-a za vodik. Međutim, ACER iz istog razloga vjeruje da se zemljama koje ne primjenjuju niti planiraju donijeti i primijeniti relevantnu pravnu stečevinu EU-a u području energetike ne bi smjelo dopustiti da sudjeluju u aktivnostima ENNOH-a niti pridonose njegovim rezultatima preko promatrača. ACER dodaje da, u svrhu suradnje s operatorima mreža iz trećih zemalja, ENNOH može sklapati bilateralne sporazume, kako je navedeno u članku 26. nacrta Poslovnika. Ti sporazumi omogućuju razmjenu potrebnih informacija i koordiniranje mjera, a da se pritom ne odobrava pristup unutarnjim strukturama ENNOH-a.

ACER preporučuje da se status promatrača ograniči na poduzeća koja djeluju kao OTMV-ovi iz trećih zemalja koje su stranke Ugovora o osnivanju Energetske zajednice ili Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru (EGP).

II.4.3. *Mišljenje Komisije*

ENNOH će na temelju Uredbe (EU) 2024/1789 imati posebne zadaće. Stoga bi samo dionici, uključujući operatore mreže za vodik, iz onih trećih zemalja koje primjenjuju zakonodavstvo EU-a trebali imati pravo sudjelovati u obavljanju tih zadaća, čak i kao promatrači. Komisija se slaže s ACER-om i potiče izmjenu nacrta Statuta kako bi se status promatrača ograničio na poduzeća iz trećih zemalja koja djeluju kao OTMV-ovi, a koja nisu stranke ni Ugovora o osnivanju Energetske zajednice ni Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru (EGP).

Nadalje, Komisija preporučuje da se u statutarnim dokumentima pojasne pravila o sudjelovanju promatrača u Općoj skupštini, Upravnom vijeću i radnim strukturama (primjerice radnim skupinama) ENNOH-a. Takvim bi se pravilima trebalo spriječiti da promatrači neželjeno utječu na donošenje odluka unutar ENNOH-a, uzimajući u obzir da je primarna uloga ENNOH-a izvršavanje mandata EU-a i promicanje ciljeva EU-a. Ona bi trebala uključivati jačanje okvira povjerljivosti za promatrače i pravila o upravljanju pristupom promatrača informacijama (vrste informacija dostupne promatračima) kako bi se izbjeglo otkrivanje informacija koje bi mogle ugroziti interese EU-a.

II.5. **Sastav Upravnog vijeća**

II. 5.1. *Sadržaj*

Člankom 29. nacrta Statuta dopušta se izbor do 17 članova Upravnog vijeća. Izbor za Upravno vijeće provodi se trostupanjskim postupkom, koji uključuje unaprijed dodijeljena mjesta kao nagradu za države članice koje ulažu u vodik. Međutim, pri izboru za Upravno vijeće Opća skupština dužna je uzeti u obzir uravnoteženu zastupljenost OTMV-ova. Kriterij iz nacrta Statuta, koji se ponavlja i u nacrtu Poslovnika, obvezuje Opću skupštinu da se usmjeri na postizanje pravične i razumne regionalne ravnoteže među članovima pri izboru predsjednika, potpredsjednika i članova Upravnog vijeća te da osigura poštenu i razumnu zastupljenost OTMV-ova iz manjih država članica.

Nadalje, u članku 16. stavku 2. nacrta Poslovnika navodi se da se kandidati za članove Upravnog vijeća, potpredsjednike i predsjednika odabiru među zaposlenicima OTMV-ova koji su članovi ili zaposlenicima društava majki koja mogu zakonski predstavljati OTMV koji je član.

II. 5.2. *Mišljenje ACER-a*

Kao prvo, ACER navodi da se načelom regionalne ravnoteže nastoji ograničiti trostupanjski sustav propisivanjem da dodjela unaprijed dodijeljenih mjesta ne smije dovesti do toga da regije dobiju više mjesta nego što je opravdano na temelju pravične i razumne regionalne raspodjele. ACER dodaje da, iako je trostupanjski izborni postupak koji je osmišljen kako bi nagradio predvodnike jasno utvrđen u statutarnim dokumentima, konkretan učinak načela regionalne ravnoteže na izborni i glasački mehanizam ostaje nejasan.

Radi veće transparentnosti ACER preporučuje da se taj aspekt dodatno pojasni u samim statutarnim dokumentima ili barem u smjernicama koje će po potrebi biti dostupne dionicima. Ako se primijeni potonji pristup, smjernice i sve njihove naknadne izmjene trebalo bi nakon donošenja dostaviti ACER-u i Komisiji.

Kao drugo, ACER smatra razumnim i da se četiri mjesta dodijeljena državama članicama predvodnicama vremenski ograniče i da isteknu nakon što se uvede alternativni sustav kojim će se te države nagraditi preraspodjelom glasova u Općoj skupštini (takozvani faktor važnosti mreže utvrđen u članku 24. stavcima 5. i 6. nacrta Statuta te članku 13. nacrta Poslovnika). Iako ACER priznaje da veliki troškovi ulaganja i neizvjesnost u vezi s budućim razvojem tržišta vodika mogu biti razlozi za odobravanje duljeg trajanja zajamčenog mjesta razmjerno tim čimbenicima, istodobno dvoji da bi takvo zajamčeno mjesto trebalo dodijeliti trajno. ACER stoga preporučuje da se izričito predvidi revizija tog pravila u budućnosti.

II.5.3. *Mišljenje Komisije*

Komisija uviđa problem ravnoteže između, s jedne strane, potrebe za pravičnom i razumnom regionalnom ravnotežom među članovima pri izboru predsjednika, potpredsjednika i članova Upravnog vijeća, kao i osiguravanja poštene i razumne zastupljenosti OTMV-ova iz manjih država članica, i, s druge strane, nagrađivanja država članica predvodnica s obzirom na neizvjesnost razvoja budućeg tržišta vodika. Izborni postupak za Upravno vijeće jedan je od ključnih dijelova statutarnih dokumenata ENNOH-a u kojem je taj aspekt očit.

Uzimajući u obzir mišljenje ACER-a Komisija preporučuje da se statutarni dokumenti izmijene kako bi:

— osigurali veću transparentnost, pri čemu treba dodatno pojasniti konkretan učinak načela regionalne ravnoteže na izborni i glasački mehanizam u statutarnim dokumentima ili drugim javno dostupnim dokumentima; sve takve dokumente i njihove izmjene trebalo bi podnijeti Komisiji i ACER-u, i

— predvidjeli da ubuduće treba revidirati pravila o unaprijed dodijeljenim mjestima u Upravnom vijeću radi njihova postupnog ukidanja nakon uvođenja faktora važnosti mreže.

II.6. **Izmjene statutarnih dokumenata – Članci 47. i 50. Statuta**

II. 6.1. *Sadržaj*

Člankom 57. stavkom 8. Uredbe (EU) 2024/1789 utvrđuje se da OTMV-ovi podnose Komisiji i ACER-u sve nacrte izmjena statuta, sve nacrte izmjena popisa članova i sve nacrte izmjena poslovnika, među ostalim poslovnika za savjetovanje s dionicima. Postupak davanja tih mišljenja detaljno je naveden u članku 57. stavcima od 9. do 12. Uredbe (EU) 2024/1789 te je jednak za donošenje statutarnih dokumenata ENNOH-a.

Člankom 47. Statuta koji se primjenjuje na izmjenu Statuta i člankom 50. nacrta Statuta koji se primjenjuje na izmjenu Poslovnika određuje se da, ako ENNOH u roku od sedam mjeseci nakon podnošenja izmjena Komisiji i ACER-u ne primi mišljenje Komisije o predloženim izmjenama, ENNOH pretpostavlja da Komisija nema prigovora i nastavlja s odobrenjem izmjena.

II. 6.2. *Mišljenje ACER-a*

ACER napominje da pretpostavka o povoljnom mišljenju Komisije nije u skladu s člankom 57. stavkom 11. Uredbe (EU) 2024/1789. Uredbom se jasno propisuje da je izričito povoljno mišljenje Komisije preduvjet za donošenje izmjena. Stoga ACER preporučuje da se ta pretpostavka zamijeni zahtjevom za dobivanje povoljnog mišljenja Komisije.

II.6.3. *Mišljenje Komisije*

Komisija se slaže s ACER-om da članci 47. i 50. Statuta nisu u skladu s člankom 57. stavkom 11. Uredbe (EU) 2024/1789. Komisija stoga preporučuje da se ti članci nacrta Statuta izmijene kako bi se pojasnilo da je za izmjenu svih statutarnih dokumenata (osobito statuta, popisa članova i poslovnika, uključujući poslovnik za savjetovanje s dionicima) potrebno dobiti povoljno mišljenje Komisije prije nego što se izmjene mogu donijeti i prije nego što se ti dokumenti mogu finalizirati.

II.7. **Izmjene popisa članova**

II. 7.1. *Sadržaj*

U članku 57. stavku 8. Uredbe (EU) 2024/1789 popis članova ENNOH-a navodi se među statutarnim dokumentima koje ENNOH u slučaju izmjene podnosi na mišljenje Komisiji i ACER-u.

U nacrtu Statuta i nacrtu Poslovnika ne utvrđuje se jasno postupak za izmjenu popisa članova niti se utvrđuje uloga Komisije i ACER-a u tom postupku. U Statutu se samo navodi da Opća skupština ima diskrecijsku ovlast donositi odluke ili mjere koje dovode do izmjena popisa članova (primanje novih članova u članku 7. stavku 1. Statuta i članku 2. stavku 2. Poslovnika, prijenos članstva u članku 8. stavku 1. Statuta, isključenje članova u članku 10. stavku 1. Statuta i članku 4. stavku 1. Poslovnika ili upravljanje ostavkama u članku 9. Statuta i članku 3. stavku 3. Poslovnika).

II. 7.2. *Mišljenje ACER-a*

ACER smatra da izostavljanje postupka za izmjenu popisa članova iz statutarnih dokumenata stavlja te postupke izvan zakonskog okvira i da se time stvara neizvjesnost. Prema mišljenju ACER-a, to je posebno zabrinjavajuće jer se u statutu izričito navodi postupak za izmjenu Statuta i Poslovnika (članci 47. i 50. nacrta Statuta), ali se ne navodi kako se popis članova treba ažurirati. ACER stoga preporučuje da se u statutarnim dokumentima pojasni da se sve izmjene popisa članova, kao što su primanje, prijenos, ostavka i isključenje, moraju podnijeti i ACER-u i Komisiji.

II.7.3. *Mišljenje Komisije*

Komisija se slaže s ACER-om da se izostavljanjem pravila o izmjeni popisa članova stvara neizvjesnost. Komisija stoga preporučuje da se nacrt Statuta i nacrt Poslovnika izmijene kako bi se pojasnilo da se izmjene popisa članova podnose Komisiji i ACER-u na mišljenje i da Komisija za njih daje povoljno mišljenje.

II.8. **Raspuštanje ENNOH-a – Članak 48. Statuta**

II. 8.1. *Sadržaj*

U članku 48. Statuta navodi se da se ENNOH može raspustiti samo na prijedlog Upravnog vijeća koji Opća skupština mora odobriti posebnom većinom glasova u kvorumu od dvije trećine članova i da Opća skupština određuje metodu njegova raspuštanja i likvidacije.

II. 8.2. *Mišljenje ACER-a*

ACER ističe da se osnivanje i postojanje ENNOH-a propisuje Uredbom (EU) 2024/1789 kako bi se osiguralo optimalno upravljanje mrežom EU-a za vodik te omogućilo prekogranično trgovanje vodikom i njegova isporuka u EU-u. Kako bi se osigurao odgovarajući regulatorni nadzor, kao što se to zahtijeva Uredbom, ACER preporučuje da se u statutarnim dokumentima izričito navede da ACER i Komisija o svakoj odluci Opće skupštine ENNOH-a o raspuštanju udruženja najprije moraju dati povoljno mišljenje i da se takva odluka ne može provesti ako mišljenje Komisije nije povoljno.

II.8.3. *Mišljenje Komisije*

Komisija dijeli zabrinutost ACER-a u vezi s pravilima iz članka 48. nacrta Statuta i raspuštanja ENNOH-a.

Komisija stoga preporučuje da se Statut izmijeni kako bi se pojasnilo da raspuštanje ENNOH-a treba smatrati izmjenom statutarnih dokumenata kojima se ENNOH osniva i da ga stoga treba podnijeti ACER-u i Komisiji na mišljenje te da Komisija za to raspuštanje mora dati povoljno mišljenje.

II.9. **Bilateralni sporazumi s operatorima mreže za vodik iz trećih zemalja – Članak 26. Poslovnika**

II. 9.1. *Sadržaj*

Člankom 26. nacrta Poslovnika ENNOH-u se omogućuje da sklapa bilateralne sporazume o suradnji s operatorima mreže za vodik iz trećih zemalja koji ne ispunjavaju uvjete za status promatrača. Te bilateralne sporazume sklapa Upravno vijeće nakon što ih jednoglasno odobre svi članovi, uključujući pridružene partnere na koje oni izravno utječu. U toj se odredbi navodi i da se tim sporazumima nastoje omogućiti razmjena informacija i koordiniranje mjera.

II. 9.2. *Mišljenje ACER-a*

ACER napominje da, iako se tom odredbom osigurava da operatori iz trećih zemalja na temelju te suradnje neće imati pristup strukturama ENNOH-a ili informacijama koje su isključivo dostupne članovima ENNOH-a, i dalje nije jasno o kojim je informacijama točno riječ ni kako su povezane s informacijama koje su klasificirane kao povjerljive ili koje nisu javne.

Nadalje, ACER dodaje da se čini da bi, s obzirom na to da pridruženi partneri i promatrači imaju pristup svim strukturama ENNOH-a, samo mali broj informacija zaista bio ograničen na članove ENNOH-a. Prema mišljenju ACER-a, to znači da bi se većina informacija dostupnih unutar ENNOH-a potencijalno mogla dijeliti s operatorima iz trećih zemalja na temelju tih bilateralnih sporazuma, što bi moglo značajno utjecati na rad ENNOH-a.

ACER preporučuje da se te sporazume smatra dijelom temeljnih funkcija ENNOH-a, da ih se regulira statutarnim dokumentima i da ih ACER i Komisija podvrgnu prethodnom preispitivanju, osobito kad je riječ o informacijama koje se dijele s operatorima iz trećih zemalja.

II.9.3. *Mišljenje Komisije*

Komisija dijeli zabrinutost ACER-a i poziva ENNOH da izmijeni nacrt Poslovnika kako bi obuhvaćao pravila o razmjeni informacija s operatorima mreže za vodik iz trećih zemalja u okviru suradnje na temelju bilateralnih sporazuma, uključujući jasno razlikovanje informacija koje su dostupne isključivo članovima ENNOH-a od onih koje se mogu razmjenjivati s operatorima mreže za vodik iz trećih zemalja.

II.10. **Odbori za izradu nacrta – Članak 33. Poslovnika**

II. 10.1. *Sadržaj*

Člankom 72. stavkom 10. Uredbe (EU) 2024/1789 zahtijeva se da ENNOH sazove odbor za izradu nacrta kako bi pomogao u izradi mrežnih kodeksa. Taj odbor mora uključivati predstavnike ACER-a, ENTSOG-a, ENTSO-E-a i, ako je to primjereno, tijela EU-a za ODS-ove te ograničen broj glavnih dionika na koje to utječe.

U članku 33. stavku 5. nacrta Poslovnika navodi se da bi za svaki mrežni kodeks trebao postojati zaseban odbor za izradu nacrta. Nadalje, navodi se da se o sastavu tih odbora odlučuje u okviru transparentnog i objektivnog postupka na temelju uključivih kriterija odabira i da se odbijenim kandidatima dostavljaju razlozi za njihovo odbijanje. Usto, tim se člankom predviđa da će ENNOH objaviti pravila kojima se uređuju rad i osnivanje odbora za izradu nacrta pri pokretanju svakog procesa izrade mrežnog kodeksa.

II. 10.2. *Mišljenje ACER-a*

ACER ima niz primjedbi kad je riječ o odborima za izradu nacrta.

Kao prvo, ACER navodi da se u članku 33. nacrta Poslovnika ne objašnjava kako će se odbori za izradu nacrta osnovati ili kako će funkcionirati, te da nije jasna ni njihova uloga u procesu izrade mrežnih kodeksa ENNOH-a. U članku 26. stavku 6. Poslovnika upućuje se na „savjetovanje", što znači da su odbori za izradu nacrta ponajprije savjetodavna tijela, a same nacrte zapravo izrađuju radne skupine. Nije pojašnjena ni učestalost suradnje između radnih skupina i odbora za izradu nacrta.

ACER stoga preporučuje da se u Poslovniku pojasni kad i kako se odbori za izradu nacrta sazivaju, dokumentacija kojoj će imati pristup i njihovo sudjelovanje u različitim fazama procesa izrade mrežnih kodeksa, sve do podnošenja pravila ACER-u. Nadalje, u Poslovniku bi izričito trebalo definirati odnos između odbora za izradu nacrta i radnih skupina, čije uloge treba jasnije formulirati.

Kao drugo, ACER upućuje na ishod svojeg javnog savjetovanja o nacrtima statutarnih dokumenata ENNOH-a ([5]) u kojem je predloženo da se u izradu mrežnih kodeksa ENNOH-a uključi širok raspon dionika na tržištu, kao što su otpremnici, proizvođači, dobavljači i sudionici u trgovanju. ACER se slaže s dionicima da je to ključno za promicanje transparentnosti i poticanje inovacija.

ACER stoga preporučuje da ENNOH u odbore za izradu nacrta uključi raznoliku skupinu dionika kako bi se mrežni kodeksi što bolje uskladili s trenutačnim stanjem na tržištu i tehnološkim razvojem. Kad je riječ o sastavu odbora za izradu nacrta, ACER preporučuje da ENNOH u te odbore uključi neovisna stručna tijela u području klime, kao što je Europski znanstveni savjetodavni odbor za klimatske promjene. Njihovo bi sudjelovanje ENNOH-u osiguralo nepristrane strateške savjete za vrijeme izrade pravila, a time i usklađenost s energetskim i klimatskim ciljevima EU-a te širim interesima europskog društva.

II.10.3. *Mišljenje Komisije*

Komisija napominje da će jasna pravila o uspostavi i funkcioniranju odbora za izradu nacrta poduprijeti njihovu ulogu u procesu izrade mrežnih kodeksa.

Komisija stoga poziva ENNOH da izmijeni Poslovnik kako bi se uvela pravila:

— o tome kad i kako se sazivaju odbori za izradu nacrta,

— o dokumentaciji kojoj će imati pristup,

— o njihovu sudjelovanju u svim fazama procesa izrade mrežnih kodeksa, i

— o ulogama odbora za izradu nacrta i radnih skupina te njihovu međusobnom odnosu.

Nadalje, Komisija se slaže s ACER-om da bi se uključivanjem širokog raspona dionika u području vodika, uključujući neovisna stručna tijela u području klime i predstavnike civilnog društva, promicala transparentnost, potaknule inovacije i pridonijelo klimatskim ciljevima ENNOH-a iz članka 57. stavka 6. Uredbe (EU) 2024/1789. Time bi se također ispunila pravna obveza da u odborima za izradu nacrta sudjeluju glavni dionici na koje to utječe.

Stoga Komisija preporučuje da se članak 33. Poslovnika izmijeni kako bi se uzeo u obzir taj prijedlog.

II.11. **Uključivanje dionika i savjetovanje s njima**

II. 11.1. *Sadržaj*

Člankom 63. Uredbe (EU) 2024/1789 zahtijeva se da ENNOH tijekom izrade svojih dokumenata provodi širok postupak javnog savjetovanja. Taj postupak mora započeti rano, biti otvoren i transparentan te uključivati sve relevantne sudionike na tržištu, a posebno organizacije dionika, u skladu s poslovnikom za savjetovanje s dionicima. Postupak savjetovanja

([5]) ACER je 23. rujna 2024. pokrenuo javno savjetovanje o nacrtima statutarnih dokumenata ENNOH-a te je pozvao sve zainteresirane strane da svoje komentare podnesu do 21. listopada 2024. ACER je konkretno zatražio stajališta organizacija koje predstavljaju sve dionike, osobito korisnike sustava, uključujući kupce. ACER je primio 13 odgovora koje je uzeo u obzir pri izradi svojeg mišljenja. Ti su odgovori objavljeni na internetskoj stranici ACER-a za savjetovanje i sažeti u evaluacijskom izvješću priloženom Mišljenju ACER-a.

omogućuje primanje komentara dionika prije konačnog donošenja prijedloga radi utvrđivanja mišljenja i prijedloga svih relevantnih dionika za vrijeme postupka odlučivanja. Savjetovanje bi trebalo uključivati i regulatorna i druga nacionalna tijela, proizvođače i korisnike mreže, uključujući kupce, tehnička tijela i platforme dionika.

II. 11.2. *Mišljenje ACER-a*

ACER napominje da nacrt Poslovnika za savjetovanje s dionicima općenito odražava načela utvrđena u članku 63. Uredbe (EU) 2024/1789. Međutim, kako su naveli i dionici za vrijeme savjetovanja koje je proveo ACER, nacrt Poslovnika za savjetovanje s dionicima nije dovoljno detaljan ni precizan, što bi moglo ugroziti transparentnost i dovesti do zbunjenosti.

ACER stoga preporučuje da ENNOH dodatno razradi svoje procese uključivanja dionika i savjetovanja s njima i po potrebi pruži pojašnjenja.

Kad je riječ o minimalnom razdoblju savjetovanja, ACER vjeruje da razdoblje od dva mjeseca navedeno u članku 9. stavku 14. nacrta Poslovnika za savjetovanje s dionicima predstavlja stvarnu ravnotežu između pravodobne isporuke rezultata ENNOH-a i smislenog sudjelovanja dionika. Međutim, ACER smatra da bi se savjetovanja kraća od mjesec dana trebala provoditi iznimno. U takvim bi slučajevima dionike trebalo o tome dovoljno unaprijed obavijestiti, dok bi svim dionicima i ACER-u trebalo jasno priopćiti razloge za skraćivanje razdoblja savjetovanja. ACER preporučuje da se ta odredba izričito uključi u članak 9. stavak 14. Poslovnika za savjetovanje s dionicima.

ACER navodi i nesklad između općeg minimalnog razdoblja savjetovanja od dva mjeseca u članku 9. stavku 14. Poslovnika za savjetovanje s dionicima i razdoblja od mjesec dana koje je u članku 32. stavku 3. Poslovnika navedeno za savjetovanje s dionicima o nacrtu godišnjeg programa rada. S obzirom na važnost godišnjeg programa rada za pružanje uvida dionicima u planirane rezultate i procese ENNOH-a, ACER preporučuje da se razdoblje savjetovanja o godišnjem programu rada produlji na najmanje dva mjeseca. ACER preporučuje i da se u članku 32. stavku 3. Poslovnika pojasni da se savjetovanje o godišnjem programu rada treba provesti prije podnošenja na mišljenje ACER-u kako bi ENNOH mogao povratne informacije dionika uključiti u verziju koja se podnosi ACER-u.

II.11.3. *Mišljenje Komisije*

S gledišta Komisije oblik i trajanje javnog savjetovanja moraju biti takvi da svi dionici na koje to utječe imaju jednaku priliku iznijeti svoje komentare. U tom se kontekstu zadano razdoblje savjetovanja od dva mjeseca čini primjerenim. Komisija preporučuje da se u Poslovniku za savjetovanje s dionicima barem primjerima pojasni u kojim će slučajevima ENNOH provoditi javno savjetovanje u razdoblju kraćem od dva mjeseca. Nadalje, Komisija potiče ENNOH da razmotri mogućnost prethodnog savjetovanja ako je formalno razdoblje savjetovanja kraće od dva mjeseca.

Osim toga, Komisija se slaže s ACER-om da bi se savjetovanja kraća od mjesec dana trebala provoditi iznimno. Komisija poziva ENNOH da izmijeni članak 9. stavak 14. Poslovnika za savjetovanje s dionicima kako bi obuhvaćao obvezu ENNOH-a da u takvim slučajevima dionike obavijesti dovoljno unaprijed i da im priopći razloge za skraćivanje razdoblja savjetovanja.

Komisija preporučuje i da se odredba članka 33. nacrta Poslovnika koja se odnosi na izradu mrežnih kodeksa uskladi s relevantnim odredbama Poslovnika za savjetovanje s dionicima. Konkretno, članak 33. stavak 2. nacrta Poslovnika koji se odnosi na projektni plan za izradu mrežnih kodeksa trebao bi uključivati upućivanje na Poslovnik za savjetovanje s dionicima.

Nadalje, Komisija dijeli zabrinutost ACER-a i dionika u vezi s nedostatkom pojedinosti i preciznosti u nacrtu Poslovnika za savjetovanje s dionicima te poziva ENNOH da dodatno razradi svoje procese uključivanja dionika i savjetovanja s njima kako bi se osigurale jasnoća i transparentnost.

II.12. **Raznolikost i rodna ravnoteža**

II. 12.1. *Sadržaj*

Nacrti statutarnih dokumenata sadržavaju samo kriterij za izbor članova Upravnog vijeća, koji se odnosi na osiguravanje uravnotežene zemljopisne i gospodarske zastupljenosti među članovima (u članku 29. stavku 2. Statuta i članku 17. stavku 1. Poslovnika). Oni ne sadržavaju konkretne kriterije za imenovanje na druge više ili rukovodeće funkcije u ENNOH-u, kao što su direktori, voditelji odjela ili voditelji timova.

II. 12.2. *Mišljenje ACER-a*

ACER bi pozdravio uključivanje kriterija raznolikosti i rodne ravnoteže u izbor članova Upravnog vijeća ENNOH-a i, ako je moguće, u imenovanje na više funkcije. To bi bilo u skladu s regulatornim ciljevima utvrđenima u europskom ([6]) i belgijskom zakonodavstvu ([7]), prema kojem bi ENNOH trebao biti osnovan.

II.12.3. *Mišljenje Komisije*

Jednakost je temeljna vrijednost Unije utvrđena u članku 2. Ugovora o Europskoj uniji (UEU), a promicanje ravnopravnosti žena i muškaraca obveza je Unije (članak 3. stavak 3. UEU-a). Komisija je utvrdila cilj postizanja rodne ravnoteže na svim razinama upravljanja do kraja mandata 2019. – 2024. te će nastaviti promicati te vrijednosti.

Stoga Komisija potiče ENNOH da rodnu ravnotežu uvede kao kriterij za izbor članova upravnog vijeća i za imenovanje na više funkcije.

Sastavljeno u Bruxellesu 4. travnja 2025.

Za Komisiju
Dan JØRGENSEN
Član Komisije

([6]) Direktiva (EU) 2022/2381 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. studenoga 2022. o poboljšanju rodne ravnoteže među direktorima uvrštenih trgovačkih društava i o povezanim mjerama (SL L 315, 7.12.2022., str. 44., http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2381/oj).

([7]) Članak 2. belgijskog Saveznog zakona od 28. srpnja 2011., Moniteur Belge, 14. rujna 2011.